

Indult BÉTSBÖL Szombaton 17. Már. 1787.

A F. Ts. és K. Birodalomból.

A F. edgyesült Magyar Kancellária' üressen vólt fő Kancelláriusi székibe ilt G. Pálfi Károly Uró Excellentiája Elfő Vice Kancelláriusi székét foglaló Gróf Majláth Ur ó Excellentiája a' múlt hétsön a' maga hivségét, az említett Kancelláriához bizonyítván; hivatalához kezdett. — Az előtt való nap pedig, u. m. a' múlt vasárnap Báró Ortzi László Ur ó Excellentiája; mint valóságos titkos Tanátsos, a' maga Fejedelméhez való hivségét hitével petsétele meg. — Az Orosz és Barko Hadisergeihez, olly F. rendelés ment, hogy bizonyos Hadi tiszték, és közemberek rendeltessenek azókra a' helyekre, a' mellyeken a' F. Monárkha kereztül fog utazni. — A F. Ts. és Királyi fő Bankos Társfáguál 30 ezer aranyok téteténekle a' napokban, hogy azokat a' M.

Kersonésusi Confúljának Rosarovitz Úrnak tegyék-
le. — A' Bétsi utzákat sepro már a' mi Leveleink-
ben esmeretes *Kroppenberger* Familiája instála nem
régiben az Udvarnál ; hogy azon nevet más névvel
tserélhetné fel : de ez ezen Familiának megnem en-
gedteték. —

Nem virrad úgy fel az égen a' nap, hogy Béts-
ben ujjab ujjab könyvek, és emlékezetes történetek
ne botlanának-ki a' világra; és már a' Könyvszer-
zőknek több gondot ad a' Könyv titulussának feltalá-
lása, mind magának az egész Könyvnek írása. Edgy
ollyan Könyvetske forog az áruló aszszonyok kezé-
ben az ószeren egy néhány naptól fogva; melynek
ez a' Titulussa. *Kapuztinus Leves*. — más, mely-
nek ez: *A' Bétsiek bolondságának tárháza, A' na-
pökban, a' F. Ts. és Királyi Palota tofnattzában,*
hol a' Monárkha maga szokta beszédni az instáló fo-
kaságnak Leveleit, edgy ollyan köszöno Levélis
adatékbé a' Monárkhának, mely a' Bétsi fogházban
lévő közönség neve alatt illy igéket foglalt magá-
ban: „ A' Bétsi fogjoknak Közönséges tárfafága
nagy háladatoslással köszönyük Felfégednek, hogy
a' mi szemérmetsélgánken annyira segített, hogy
már most illyen tárfafágban, melyben Grófok, Bá-
rók, Tanátsofok, Birók, Ágensek vagynak, minden
szemérem nélkül seperhettyuk az utzákat. “ Ezen
Levél edgy fogfágban lévő Parokáfnak született ha-
mis Agensnek neve allirásával vala beadva. Ehből
meg tesszik: mely nagy némely Bétsieknek bátorsá-
gok, kik még a' Fejedelemmelis tréfálódni mérész-
lenek. — Nem régiben a' fő Tömlötztartó, és egy
Porkoláb, kik eddig a' többifogjokra vigyáztak, ma-
gokis fogfágba esének; mert a' Fogházban lévő Le-
anykák közzül 20 terheseftenekmeg; kik a' valla-
tás

tás alkalmatosságával többnyire mind a' fő Fömlöztartóra mutatának. Igazán mondotta volt Ovidius: *Et Venus ex tota gente tributa petit*; mert ezen mosojgó Isten aszszonynak még a' vas között finlodo bunosökis adofizetői.

Erdélyből K. Ajtáról: — „Hát ugyan itt Székely földünkön, mit éreznek némely vadak, és madarak? Karátson előtt, némely helyeken, nagy sergenként szokatlan, és itt nem látott vad, rőt-zék láttattak, és sokáig mulattak, 's azután elmentek. A' rókák, és nyúlak, (kivált az elfök) nap-palis a' falú mellé jönnek, és félelmet nem mutatnak, mégis ritkán fogathatnak el a' vadászoktól. A' régi Magyar, és más Irókis a' vadállatoknak hafouló magok viseléséről soha jót nem irtanak, és nem jövendöltenek. Azonban a' vadak húsát mégis drágán kell venni. Egy nyúl, melyet ezelőtt 7 Krajtzáron gyakorta meglehetett venni most 8 garafonis elment. Egy tsászár madár most négy annyi áronis, u. m. 4. garafon kél. Egy nyúl - bór 10 kr, melyet ezelőtt egy póltránis vehettünk: mely szerént, itt most minden megdrágodott. De

Hogy a' Székely nemzet mind egyebütt, mind Háromszék Vármegyében mostanság nagyon szaporodott; bizonyos. A' vitézlo rend népefedését tudjuk a' Regimentek' Prothokollumaiból. Az Uri, és Nemes (értsed a' nem Katona, 's adót nem fizetőket; mert különben a' Székely - Katona mind igaz Nemes) Rend, 's ezeknek szabad parasztyaik, egy esztendőtol fogva t. i. minekutánna 1785 - ben megszámláltattak, mennyivel szaporodtak Háromszék Vármegyében, meg tudjuk már nagy érdemü *Hertelendi Kapitány* (Magyar Országai Nemes Hazafi) Ur-

Urtól, kiis ezen tartománybéli születtek, és holtak' megszámolását e' folyó hónapnak elején végeze el.

Hogy minden részben Hazánk, és a' F. Ts. és Királyi Örökös Birodalmok a' pénznek más hatalom alá való vitelétől ment lehessen, azon szorgalmatoskodik a' F. Monárka, hogy a' gyapjú és gyapot (pamut) fonás minden Tartományjaiban, nevezetesen Magyar és Erdély Országokbanis talpra álljon, ahonnan ennek minden Helységekbe való bévitele és jó karba való állítása véget kegyelmes rendeléseket mérőztatott ő Felsőge tenni a' Vármegyőknek, megengedvén aztis, hogy a' két Magyar Hazából a' Német és Lengyel Birodalmokba vijendő, vagy onnan Hazánkba hozandó gyapju és gyapot vásznak minden fizetéstől mentek légyenek; csak hogy a' határzékenlévő Tiszteknek az efféléket jelenteni szükfeges. — A' legközelebb érkezett Konstantinápolyi Levelek is erősítik azt a' közönséges hírt, hogy a' Lofark Zászló, mint a' Keresztényekkel való háborúnak bizonyos jele, kíván szegezve, és az Erlangi 's némely Bétsi Levelekből olvassuk, hogy a' Kerfonésusi Koronázásra edgynehány ezerből álló Kopasz nyakú vitéz résen tartván a' fulét, ezen Koronázásnak megakadályoztatásában tökéletes igyekezettel vagynak. Már edgynehány esztendőktől fogva szüntelenül való hadikészülettel vagynak a' mi szomszédink, és most közelebb a' hadi sábornak való vásznatis kezdették Magyar Országról béfelé takarítani. — A' szükölködöknek 'sáját fajtoló és azoktól nagy u'sorát fejó gazdagók ellen ezen kegyelmes rendelése tétetett ő Felsőgének közönségessé: 1) Az eddig való usorákról szolló Törvények, minden F. Ts. és K. örökös Birodalmokban eltöröltetvén, edgy Törvény székis különben executiót nem adhat, hanem 4 re százért, ki-
vált

vált ha a' hitelezőnek zálogja vagyon. Ha a' kereskedésre nézve valaki százra hatot igérvén pénzt veszen fel, igenis meglehet, de többre 4-nél nem irattatikbe a' Táblákon, és törvényes interest többet nem remélhet. —

A' Forró szeretet öl, és elevenít,

Ennek edgy különös példája vagyon itt.

Erdélyből Szebenből: „Tsaknem egy eszten-deje már, hogy közöttünk vala, edgy Szakfzoniából jött Jádzo Személy, ki valamint a' maga különös jádzásával és tsaknem hozzá hasonlithatlan éneklélével, ugy termélzeri szépségévelis mindenek előtt kedves lévén, méltán a' játéknéző ház első ékességének, és a' jádzók Királynéjának neveztetik vala. — Ez edgy megkereszteltetett 'Sidó leány vala. kinek szépségét emelő játéki mozgása, éneklési hangja, valamint mindenektől kedveltetik vala, ugy, nem tsak a' vaktában gyuladó ifjúi indulatokat, hanem még a' félig meddig elalélt ősz érzékenységeketis a' maga szeretetével gyulasztja vala. De ennek külfő szépségével megedgyező belső szépségei, minden más jádzó személyek szokása ellen, különös lévén, tsak magánoson lakik vala, minden Férfiak tárfafágát kerülvén: a' honnan a' mondatik felölle, hogy a' természetől, minden aszfzonyokban lenni szokott Férfiak eránt való érzékenységektől megfosztatott, mindazonáltal az ő haldokló szájából jött utolsó szavai elárulák, hogy a' férfiak eránt való igaz szeretet benne még nagyobb mértékben vala, mint sok ezekben — mert a' múlt hónapnak 17-dikén, az ő kívánságára ezen szomorú játékot játzodván: *Tárentumi Júlia*, ezen szép Jádzó-személy oly természet szerént játzodá *Juliát*, hogy ő magát soha a' jádzók tárfafágában ugy ki nem mutata, mint ekkor;

mi-

mivel magát a' jádzó piatzon, mindnek szemeláttára úgy keréztül ütötte, hogy azon helyről többé felnem kele. Ennek utolsó szava e' vala: *Ferdinand!* követlek tégedet! és ezzel a' vér a' játéknéző helyen buzogván mejjéből, edgy két pertzentés alatt meghidegedék teste. — Ezen a' játéknézők, és a' többi játékosok elbámolván, semmi egyéb okát halálának nem tudhatták, hanem ezen Levelet, melyet másnap az asztalán ilyen igékkal találtak:

Kedves Jóakaróm!

Szánakozásra méltó *Károlina!*

Tégy erőszakot magadon, és megne rettenj, midőn ezen rettenetes igéket olvasod: A' te kedves *Ferdinándod* meghólt. Ő a' te betsületednek tartalmazásában fegyvert rántván, a' te, és az ő ellenségének M* — nek fegyvere által, a' te betsületedért halameg. Én szemmel látó bizonsága vagyok ezen tselekedetének, és az ő haldokló szájából kijött utolsó szavaitis hallottam: *Károlina!* éretted meghalni örökké élni. — ott — ott meglátlak még valahára! Ezen szavak közt indúla lelke az örökkévalóságra. Az ő irigye, ki az ő halálának oka, elfoghozád menni, hogy helyette helyet nyerjen kebeledben, s. t. Légy jó egészséggel. — igaz Jóakarod: R*

Rómából iratik, hogy a' szentfeges Atya a' maga titkos kamarájában olly szorgalmatosan foglalatoskodik, hogy már edgynehány hetektől fogva semmi közönséges helyen nem szemléltethetik. — Annak okát, hogy miért hivattatott vala a' *Mekhelni* fő Püspök és Kárdinális Bétsbe, és hogy az eddig Brüsszelben volt Pápa Nantziussa *Tzondadari* Urnak miért kellett a' Tsáfszári Birodalmot elhagyni és a' *Lóveni Seminarium* Zenebonájátság mi okozta legyen, már most világosabban tudják. Ennek miud a' háromnak

nak azon már megirt *Búlla* az oka, mellyet ezen Nuntzius vévén Rómából, ugyan azon formában és keléfe helye' meghagyásával véghetetlen fokot nyomtatattatvánki, ezen Kárdinális Ur által a' nép között kiosztattatta. Minthogy pedig ezen *Búlla* átok alá vetette ezen Könyvetskében; *Mi a' Pápa?* mind azokat az eretneki igéket, mellyek abban a' Pápa tsalhatatlanfága ellen valának, a' Concilliumok elsőfégéről, a' Püspökök Istentől nyert hatalmokról s. t. noha már most minden Katholikus oskolákban közönségesen tanittatnak ezen igazságok. Ezen *Búlla* a' Löveni Semináristáknak is osztogattatván, láták, hogy azok a' tudományok, mellyek nekik tanittatnak, megvagnak a' Pápától átkozva, 's mint meleg véru féltudósok (ezek a' világon leg engedetlenebbek) zenebonát indítván, azt mondák, hogy az ő lelkefelméreti meg nem engedné; hogy ők azokat tanulják, és így zenebonával hagyák ott a' Papi tanuló műhelyt. Ezen *Búlla* dolgát a' fő kormányozó szék teljesen kinyomozván, minthogy az 1783-ban 24dik Nov. költ F. Tsászári végezés ízerént ezen Országban minden hatalmától megfosztatván a' Nuntzius, tsak *tóleratus* (eltürt) volt; a' Nuntzius el-parantsoltatték, a' Kárdinális pedig Bétsbe szollittaték, és e' valóságos oka mind a' három dolognak. — Már jó darab ideje, hogy némely mások felett tetfzeni kívánó ujság Levelekből olvassuk a' Pruszszus Hertzeg Kisaszfzonzynak a' Romai Tsászárral lejendő öszve kelését, mellyet némelleyek, kik tsak a' közölebbről való környülállásokat nézik, és abból itélnek, a' mostan Uralkodó F. *Második Józsefre* magyarázzák — de hogy ezen hir nem ő Felsőfégére, sem nem a' mi F. Kor. Hertzegünkre tartozzék, a' mélyebb környülállásokat értök jól indják hová tzelez.

*Mi reánk ugyan ezen dolognak kihirdetése nem bi-
zatott, de ha a' mi E. Olvasóinkra is találna
é' dolog tartozni, imé ide iktattjuk.*

H i r á d á s.

A' Tifzán innen való kerületben lévő Királyi
Törvényes Tábla ezzel a' ki adott hirré - adással
mindeneknek, a' kiknek illik tudtára adja, hogy a'
leg nagyobb Törvény - Szék vegezése szerént *Kereszt-
szeghi Ifjabb Csáky János* Grófnak, az Országban
belől lévő mind az egy helyben fekvő, mind az ingó
jólzágaira a' Hitelezők, ez előtt a' már említett
Tábla előtt öszve gyuljenek. Annakokaért mind azok-
nak, a' kiknek ettől a' Gróftól az adóllágot megkér-
ni jussok van, hirrül adatik, hogy ebben az Elzén-
döben 12 Augustusig a' magok adóllág kéréseket *Ok-
rutzky Samuel* a' fent nevezett jólzágok felett ren-
deltetett Prokátor ellen, ennek a' Királyi Törvényes
Táblának be-jelentsék, meg mutatván azonban a'
magok kéréseknek nem tiak valóságát; hanem még
azt a' fundamentomot is, a' mely szerént a' többi
adósok közt elsőbb, vagy utolsóbb helyet akarnak
kapni: külömben a' rendelt idő után meg nem hal-
gattatnak; a' kik pedig magokat addig nem jelentik,
az említett Grófnak semmi jólzágából, ha mindjárt
valami keresett jussok volna is a' jólzághoz, leg-
kisebbet sem kapnak; ha pedig még a' jólzágba adó-
sok, (a' Compensatióból vagy zálogból s. a. t. szár-
mazó jussal, semmit se nyervén) annak meg fizeté-
sére köteleztetnek. Költ az *Eperjesi Törvény* gyu-
lésben Ennek a' hónapnak 8. Napj. 1787.

B. Vétsey Farkas

(L. S.)

Füly Barnabás. m. k.

Fejér Antal, m. k.

Sz. S.